

рішення відбувається на основі постановки моральної цілі, адекватного виконання морального рішення.

Доведено, що у сучасної молоді на високому рівні сформована готовність до прийняття моральних рішень, у основі яких переважає гуманістична ціль.

Список використаних джерел

1. Богач О. Психологічний аналіз другого етапу процесу прийняття рішення старшокласниками в ситуаціях морального вибору / О. Богач // Науковий журнал Психологічні перспективи. Спеціальний випуск «Становлення особистості як суб'єкта життєвого шляху». 2011. Т2. С. 12-20.
2. Войнова В. И. Психологические особенности процесса принятия решений студентами вузов / В. И. Войнова, Л. А. Костина, М. А. Сергеева, А. С. Кубекова // Мир науки, педагогика и психология. 2019. №2. Том 7. С. 1-7.
3. Евланов Л.Г. Теория и практика принятия решений. Редкол.: Е.М. Сергеев и др.. / Л. Г. Евланов // М.: «Экономика», 1984. 184 с.
4. Папшева Л. В. Личностные детерминанты процесса принятия решения в ситуации морально-нравственного выбора / Л. В. Папшева, Е. А. Грищенко // Ученые записки. Психология. Педагогика. 2010. Т3. №3 (11). С. 62-68.

Пелехата Т. В.

КОНСТРУКТИВНІ СТРАТЕГІЇ ПОВЕДІНКИ У ВИРІШЕННІ СІМЕЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Вступ. Сімейні конфлікти є однією з найпоширеніших форм конфліктів. За оцінками фахівців, у 80 – 85% сімей відбуваються конфлікти, а в інших 15 – 20% виникають сварки з різних приводів.

Незважаючи на видання значного числа робіт з даної проблеми, у вітчизняній науці проблема конструктивних стратегій поведінки під час вирішення сімейних конфліктів, як і раніше залишається мало вивченою, оскільки багато в чому змінюються причини, джерела виникнення, форми

прояву, ставлення, способи врегулювання і вирішення, що й зумовило вибір теми магістерського дослідження.

Виклад основного матеріалу. Конфлікти є необхідною умовою суспільного розвитку. Тому питання полягає не в тому, щоб подолати конфліктність як соціальне явище, а щоб максимально знизити негативні наслідки конфліктів, використовувати їх як джерело суспільного розвитку.

У науковій і публіцистичній літературі та часто й на побутовому рівні можна зустріти безліч різних визначень конфлікту [1]. Подібна множинність пропонованих дефініцій свідчить про те, що навіть серед фахівців в сфері конфліктології, досі немає єдиної точки зору в розумінні сутності соціального конфлікту.

Слово «*конфлікт*» походить від латинського кореня (conflict) і в буквальному перекладі означає «зіткнення». Це одна з форм взаємодії людей, соціальних груп, спільнот та інститутів, при якій дії однієї сторони, зіткнувшись з діями і інтересами іншої, перешкоджають реалізації цілей [2].

Загальна тенденція трансформації уявлень про конфлікти характеризується просуванням від розгляду конфлікту як окремого епізоду у функціонуванні суспільства до його інтерпретації як елемента повсякденного життя.

Вивчення проблеми сімейних конфліктів, що займають особливе місце в соціології, знаходиться на стику багатьох наукових сфер, таких як демографія, етнографія, конфліктологія, сімейне право, соціальна психологія тощо.

Сім'я, сімейні відносини характеризуються з одного боку, як найбільший ступінь згоди інтересів, поглядів, можливість задоволення потреб, а з іншого, - для сімейних відносин також характерні часті міжособистісні конфлікти. Це багато в чому пояснюється високою значущістю потреб, які задовольняються завдяки родинним відносинам, а також інтенсивністю контактів і спілкування, високим ступенем взаємозалежності. У такій системі інтенсивної взаємодії не можуть не

виникати суперечки, конфлікти, кризи. Варто зазначити, що сімейний конфлікт є одночасно і фактором і наслідком неузгодженості відносин між членами родини.

Таким чином, *сімейний конфлікт* можна визначити як протиборство між членами сім'ї на основі зіткнення протилежно спрямованих мотивів і поглядів.

Як і будь-яке соціальне явище, соціальні конфлікти можна класифікувати по вертикалі і по горизонталі. Підставою класифікації конфліктів по вертикалі служить сімейна ієрархія. Підставою класифікації по горизонтальних рівнях є цілі і завдання сторін, що вступають в конфлікт. По горизонталі можна виділити п'ять груп конфліктів: конфлікт між соціальною і духовною сторонами життя членів сім'ї; конфлікт на основі господарсько-побутової діяльності; конфлікт в сфері виховних функцій; конфлікт з приводу лідерства в сім'ї; конфлікт інтересів і потреб. Таким чином, вертикальна класифікація відображає всі аспекти взаємин у сім'ї між її членами. Горизонтальна ж – дає змогу розглянути внутрішній зміст сімейних конфліктів, що проходять по вертикалі.

Як і більшість соціальних конфліктів, сімейний конфлікт вписується в звичну схему: учасники – мотивація – стадії розвитку – результат.

Принциповий підхід конфліктології до вирішення конфліктів полягає в тому, що вони можуть бути керованими таким чином, що його результат буде мати конструктивний характер, який полягає в тому, що він може стати потужним джерелом розвитку особистості і групи.

У сім'ї завдяки конфлікту можуть з'явитися нові цілі, норми і цінності. В рамках своєї конструктивної функції конфлікт: адаптує сім'ю в цілому і окремих її членів до нових умов, в яких вони опинилися; об'єктивує джерело розбіжностей і тим самим дозволяє усунути його; усуваючи протиріччя, звільняє сім'ю від руйнівних чинників, а відтак сприяє її стабілізації; згуртовує членів сім'ї, орієнтує їх на захист її єдності; допомагає знизити внутрішню напруженість і позбутися фрустрації; допомагає знайти конструктивні засоби впливу один на одного; дає змогу

членам сім'ї розкрити кращі якості своєї особистості і завоювати авторитет у родині [3].

Результати низки соціологічних опитувань [3] вказують на те, що найбільш поширений і ефективний метод вирішення конфлікту – компроміс. Використання цього методу призводить до наступних позитивних результатів: кожен суб'єкт конфлікту досягає певного прийняттого для нього результату; отриманий результат на даному етапі задовольняє його.

Висновки. Сучасний розвиток знань про сімейні конфлікти передбачає необхідність системного підходу до осмислення даної проблематики, який допоможе з'ясувати сутність конфлікту, його причини і намітити шляхи і способи регулювання. Можна відмітити, що будь-яка причина конфлікту в основі своїй містить розбіжність інтересів, цілей, боротьбу за життєві ресурси. Інтереси рухливі, мінливі, і головним джерелом їх змін і є сама людська діяльність. Також, враховуючи соціальні, культурні, освітні відмінності і неповторність кожної людини, можемо констатувати, що більшість з нас при розв'язанні своїх проблем вдаються до типових способів вирішення конфліктів.

Список використаної літератури:

1. Конфліктологія: навч. посіб. / А.І. Берлач, В.В. Кондрюкова, В.О. Криволапчук, О.Г. Поліщук; - ОДУВС – вид. 2-ге, доповн. - Одеса: ОДУВС, 2010. – 162 с.

2. Сутність, структура і функції соціальних конфліктів — Електронний ресурс — [Режим доступу]: <http://um.co.ua/6/6-5/6-55902.html>

3. Модель психологічного консультування сім'ї, заснована на теорії сімейних систем — Електронний ресурс — [Режим доступу]: https://studopedia.su/16_145340_model-psihologichnogo-konsultuvannya-simi-zasnovana-na-teorii-simeynih-sistem.html